

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS
UNIVERSITETI

2024 yil

ODAM ANATOMIYASI FANI BO'YICHA
SILLABUS
kunduzgi bo'lim uchun

Bilim sohasi:		100000-Gumanitar
Ta'lim sohasi:		110000 – Pedagogika
Ta'lim yo'nalishi:		60510100 – Biologiya

Termiz – 2024 yil

MODUL / FAN SILLABUSI

Tibbiyot fakulteti

60910300 - Pediatriya ishi ta'lim yo'nalishi

Fan nomi	Odam anatomiyasi
Fan turi	Majburiy
Fan kodi	OAN182
Yil	4
Semestr	II
Ta'lim shakli	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar	120
Ma'ruza	24
Amaliy mashg'ulotlar	24
Laboratoriya mshg'uloti	
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	72
Kredit miqdori	4 ECTS
Baholash shakli	Test
Fan tili	O'zbekcha

Fan maqsadi (FM)

FM 1	Talabalarga odam organizmi organ va to'qimalarining embrional rivojlanishi, Makroskopik va mikroskopik tuzilishi, sog'lom inson organ va sistemalarining tuzilishi, uning perinatal va postnatal rivojlanishi asosiy qonuniyatlarini o'rganish, organ tuzilishi va yoshga nisbatan tuzilishdagi o'zgarishlarni identifikatsiya va interpretatsiya qilish ko'nikmalarini egallash.
Fanni o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan bilimlar	
1.	Umumiy biologiya
2.	Odam anatomiyasi va fiziologiyasi
Ta'lim natijalari	
Bilimlar jihatidan:	
TN 1	Organlar va a'zolarining taraqqiyoti, tuzilishi va faoliyati to'g'risida zamonaviy nazariy bilimlarni egallash;
TN 2	Organizmning individual, yoshiga qarab o'zgarishini, jinsiy xususiyatlarini va tashqi muhit, mehnatni organizm rivojlanishiga hamda tuzilishiga ta'sirini bilish
TN 3	Organlar tuzilishini makroskopik va mikroskopik to'g'ri tahlil qilish borasida asosiy amaliy ko'nikmalarga ega bo'lish;
TN 4	Sog'lom odam organizmi va a'zolarining embrional taraqqiyoti qonuniyatlarini o'zlashtirish;
Qo'llanilish jihatidan:	
TN 5	Organ va to'qima va a'zolarining yoshga nisbatan o'zgarishlari va ularning turli ta'sirlarga nisbatan javob reaksiyalarini to'g'ri talqin qila bilish;
TN 6	Eng muhim anatomik tadqiqot usullarining asoslarini o'zlashtirish.
TN 7	Odam tanasidagi a'zolarining topografiyasi aniq o'rganish

Fan mazmuni

I-kurs I-smestr uchun Ma'ruza mashg'ulotlari

№	Ma'ruza mavzulari	Soat
1	1-mavzu: Anatomiya fanining tarixi. Anatomicaning kirish qismi. Anatomicani o'rganish usullari. Shakl va vazifaning birligi. Suyaklar tuzilishining umumiy printsiplari. Tana suyaklarning funksional anatomiyasi.	2
2	2-mavzu: Qo'l, oyoq va chanoq suyaklarining funksional anatomiyasi.	2

3	3-mavzu: Kalla suyaklarining taraqqiyoti va tuzilishi. Kallaning miya qism suyaklarining tuzilishi.	2
4	4-mavzu: Kallaning yuz qismidagi suyaklarning tuzilishi. Ko'z kosasi. Og'iz bo'shlig'i. Burun bo'shlig'i. Chakka, chakka osti, qanot-tanglay chuqurchalari. Yosh bolaning kalla suyagining tuzilishi.	2
5	5-mavzu: Suyaklarning birlashuvi to'g'risida umumiy ma'lumot. Tana suyaklarining birlashuvi. Yelka kamari suyaklarining birlashuvi. Qo'l soxasidagi suyaklarning birlashuvi,	2
6	6-mavzu: Bosh soxasidagi suyaklarining o'zaro birlashuvi. Chanoq va oyoq soxasidagi suyaklarning o'zaro birlashuvi. Suyaklarning bo'gimlarning rentgenanatomiyasi.	4
7	7-mavzu: Mushaklar to'grisida ma'lumot. Mushaklarning taraqqiyoti. Mushaklarning yordamchi apparati. Ko'krak, qorin, orqa mushaklari va fastsiyalari. Diafragma.	2
8	8-mavzu: Qorin soxasining topografiyasi: qorin to'g'ri mushagining qini, oq chiziq, chov kanali.	2
9	9-mavzu: Bo'yin soxasining mushak va fastsiyalari hamda topografiyasi. Bosh mushaklari va fastsiyalari.	2
10	10-mavzu: Yelka kamari, qo'li soxasining mushak va fastsiyalari hamda topografiyasi. Chanoq soxasi va oyoq soxasining mushak va fastsiyalari hamda topografiyasi.	4
Jami		24

I-kurs II-smestr uchun Ma'ruza mashg'ulotlari

№	Ma'ruza mavzulari	Soat
1	Ichki a'zolar to'g'risida umumiy tushuncha. Hazm a'zolarining taraqqiyoti. Hazm a'zolarining tuzilishining umumiy xususiyatlari Og'iz bo'shliqining anatomiyasi. Tanglay. So'lak bezlari. Halqum. Qizilo'ngach. Me'da. Ingichka va yo'qon ichak.	2
2	Hazm a'zolari soxasidagi bezlar: jigar, me'da osti bezi. Taloq. Qorin parda.	4
3	Nafas a'zolarining anatomiyasi. Tashqi burun. Burun bo'shlig'i. Hiqildoq. Bronxlar.O'pka. Nafas a'zolari soxasidagi bezlari. Plevra. Ko'ks oraligi.	
4	Endokrin bezlar va siydik chiqaruv a'zolarining anatomiyasi.	4

5	Jinsiy a'zolarining anatomiyasi. Oraliq. Sut bezi.	
6	Yurak-qon tomir sistemasi. Yurak. Aorta. Tashqi va ichki uyqu arteriyalar. Bosh soxasining qon bilan ta'daqqalanishi. O'mrov osti arteriyasi. Qo'l arteriyalari.	4
7	Ko'krak va qorin aortasi. Orqa miyani qon bilan ta'daqqalanishi. Ichki a'zolari qon bilan ta'daqqalanishi. Ichki va tashki yonbosh arteriyalar. Oyoq soxalarini qon bilan ta'daqqalanishi. Arteriyalar tarmoqlanishining qonuniyati. Mikrotsirqo'lyator qon aylanish. Bezlarning qon bilan ta'daqqalanishi.	4
8	Venoz tizidaqqaing funksional anatomiyasi. Kavak venalari. Darvoza venasi. Venoz anastomozlar. Embrionda qon aylanish. Limfa tizidaqqaing funksional anatomiyasi. Ko'krak limfa yo'li. O'ng limfa yo'li.	2
Jami		24

Mashg'ulotlar shakli:

№ Mavzu	Amaliy mashg'ulotlari mavzu nomlari	Soat
1	1-mavzu: Satx to'g'risida tushuncha. Boshlangich terminologiya. Umurtqaning umumiy tuzilishi. Ko'krak umurtqasi. Bo'yin umurtqasi. Bel umurtqasi. Dumg'aza suyagi. Dum umurtqasi.	2
2	2-mavzu: Qovurg'a. Kurak suyagi. To'sh suyagi. O'mrov suyagi.	2
3	3-mavzu: Yelka suyagi. Bilak va tirsak suyaklari. Panja suyaklari.	2
4	4-mavzu: Chanoq suyagi. Son suyagi. Boldir suyagi. Oyoq panja suyaklari.	2
5	5-mavzu: Kalla suyaklari (umumiy tushuncha). Ensa, tepa, peshona suyaklar.	2
6	6-mavzu: Chakka suyagi. Ponasimon suyaklar. Kallaning Yuz qismidagi suyaklarning tuzilishi	2
7	7-mavzu: Umumiy kalla, uning miya qismi. Kallaning Yuz qismi.	2

8	8-mavzu: Ko'z kosasi. Og'iz bo'shlig'i. Burun bo'shligi	2
9	9-mavzu: Chakka, chakka osti, qanot-tanglay chuqurchalari. Yosh bolalarning kalla suyaklari.	2
10	10-mavzu: Umurtqalarning o'zaro birlashuvi. Umurtqa pog'onasi. Qovurg'alarining umurtqalar va to'sh suyagi bilan birlashuvi. Ko'krak qafasi	2
11	11-mavzu: Yelka kamari suyaklarining birlashuvi. Qo'l soxasidagi suyaklarning o'zaro birlashuvi	2
12	12-mavzu: Chanoq sohasidagi suyaklarning o'zaro birlashuvi. Chanoq. Chanoq-son bo'g'ini. Oyoq soxasidagi suyaklarining birlashuvi.	2
13	13-mavzu: Kalla suyaklarining birlashuvi. CHakka-pastki jag' bo'g'imi. Suyak va bo'g'implarning rentgen anatomiyasi.	2
14	14-mavzu: Ko'krak mushaklari va fastsiyalari. Diafragma.	2
15	15-mavzu: Qorin soxasidagi mushaklar va fastsiyalar. Qorin soxasining topografiyasi: qorin to'g'ri mushagining qini, oq chiziq, chov kanali.	2
16	16-mavzu: Bo'yin mushaklari, fastsiyalari va topografiyasi Bosh mushaklari. CHaynov va mimika mushaklari	2
17	17-mavzu: Tananing orqa soxasidagi mushaklar va fastsiyalar. Yelka kamari mushaklari va fastsiyalari.	2
18	18-mavzu: Yelka, bilak va qo'l panja mushaklari va fastsiyalari. Qo'l topografiyasi	2
19	19-mavzu: CHanoq va son soxasidagi mushaklari, fastsiyalari.	2
20	20-mavzu: Boldir soxasining va oyoq panjasi mushaklari va fastsiyalari. Oyoq soxasining topografiyasi	2
Jami		24

Mustaqil ta'lim (MT)

№	Mavzular nomi	soat
1	Anatomiya fani tarixi. Aristotel, K.Galenn, A.Vezaliy, V.Garvey, N.I. Pirogov, P.F.Lesgaftlarning tibbiyot sohasiga qo'shgan hissalar.	6
2	Abu Ali ibn Sino tibbiyot sohasiga qo'shgan hissasi.	6
3	Yoshga qarab davrlanish va uning kriteriyalari. Konstitutsiya turlari	6

	va uning tibbiyot amaliyotidagi ahamiyati.	
4	Yoshga qarab skelet anatomiyasi o'zgarishi. Suyak o'sishida turmush tarzining va tashqi omillarning ta'siri.	6
5	Qo'l, oyoq, Chanoq skeleti rentgenoanatomiyasi.	6
6	Kalla suyagi filo- va ontogenezi, taraqqiyotiga tashqi omillarning ta'siri.	6
7	Kalla suyagi Yoshga va jinsiy xususiyatlari. Kalla suyagi konstitusional turlari.	6
8	Tayanch-harakat apparatiga tashqi muhit va yashash tarzi ta'siri. Tayanch-harakat apparatini rivojlanishini o'rganishda O'zbekiston olimlarining xizmatlari.	6
9	Suyaklar birlashuvi filo- va ontogenezi, taraqqiyotiga tashqi omillarning ta'siri.	6
10	Muskul sistemasi filo- va ontogenezi, taraqqiyotiga tashqi omillarning ta'siri.	6
11	Hazm a'zolarining postnatal taraqqiyoti. Tishlar va hazm a'zolarining taraqqiyotiga tashqi muhit omillarining ta'siri.	6
12	Hazm a'zolari bezlari, postnatal taraqqiyoti, anomaliyalar. Taloq, ichak va jigar tashqi muhit omillarining ta'siri.	6
13	Nafas a'zolari taraqqiyoti. Burun anomaliyalari. Nafas a'zolari rivojlanishiga tashqi omillarning ta'siri.	6
14	Siydik ayirish-jinsiy a'zolari anomaliyalari. Siydik ayirish-jinsiy a'zolari taraqqiyotiga tashqi muhit omillarining ta'siri.	6
15	Jinsiy a'zolarining taraqqiyoti, anomaliyalari.	6
16	O'mrov osti, qo'ltiq, yelka-bilak sohasi arteriyalari taraqqiyoti. O'mrov osti, qo'ltiq, yelka-bilak sohasi arteriyalar taraqqiyotiga tashqi omillarning ta'siri.	6
17	Aorta taraqqiyotiga tashqi omillarning ta'siri va variant anatomiyasi. Chanoq va erkin oyoq sohalardagi arteriyalar taraqqiyoti, postnatal o'zgarishlari. YOnbosh va erkin oyoq sohalardagi artriylar taraqqiyotiga tashqi omillarning ta'siri.	6
18	Tana venalari, taraqqiyotiga va tuzilishiga ijtimoiy va biologik muhitlarning ta'siri. Venalarning taraqqiyotiga va tuzilishiga ijtimoiy va biologik muhitlarning ta'siri.	6
19	Limfa tizimi filo-ontogenezi, anomaliyalari.	6
20	Suyak iligi: taraqqiyoti, tuzilishi, vazifasi. Timus.	6
JAMI		72

Amaliy ko'nikmalar ro'yxati

“Odam anatomiyasiya” fanini o'zlashtirish jarayonida bakalavr: bila olishi kerak:

- VII bo'yin umurtqasining qirrali o'simtasini topa olish
- Umurtqalarni xisoblab topish, qovurg'alarni xisoblab topish,

- Bo'yinturuq chuqurchasini topish,
- Naysimon suyaklarning turtib chiqan joylarini ko'rsata olish.
- Organlarning golotopiyasi va skeletopiyasi
- Yurak chegaralarini ko'rsatish,
- Uyqu uchburchagida uyqu arteriyasini topish,
- odam tanasidagi asosiy tuzilmalarni to'g'ri tasvirlash;
-

Asosiy adabiyotlar

1	Ahmedov A., Rasulov X., Odam anatomiyasi. Darslik. Toshkent. 2016 y.
2	A.G'. Ahmedov, Odam anatomiyasi Darslik. 1-2 qism. Toshkent. 2019 y.
3	N.K. Ahmedov. Odam anatomiyasi. Atlas. . 1-2 qism Toshkent. 2018 y.
4	Bahodirov. Odam anatomiyasi Darslik. 1-2 qism. Toshkent. 2019 y
Qo'shimcha adabiyotlar	
5	Sinelnikov R.D, Odam anatomiyasi. Atlas 1-2-3-4 qism. Sankt-peterburg. 2009 y.
6	F.Netter. Odam anatomiyasi. Atlas 1-2-3-4 qism. Sankt-peterburg. 2018y.
7	Gadayev A.G, Odam anatomiyasi. Darslik. Toshkent-2023

Talabalarning bilimlarini baholash

Talabalarning ushbu fan (modul) bo'yicha bilimlari semestr davomida o'quv materiallarini (testlar va yozma ishlarni) bajarish orqali baholanadi. Dars davomida talabalar 100 ballik tizim asosida baholanadi. Shundan, 20 ball talabalar ishtiroki, mustaqil ishlari va joriy natijalari uchun, 30 ball oraliq nazorat uchun, 50 ball esa yakuniy nazorat uchun ajratiladi. Yakuniy nazorat test shaklida o'tkaziladi. Joriy, oraliq va nazorat topshiriqlari quyidagicha bo'linadi.

TALABALAR BILIMLARINI BAHOLASH TARTIBI

Baholash turi	Maksimal ball	Bajarilishi lozim bo'lgan topshiriqlar	Topshiriqlarni topshirish muddati*
joriy nazorat, shundan	20	Ta'lim jarayoni jadvaliga muvofiq	
Darsdagi faol ishtirok	10	Talabaning ma'ruza, seminar, amaliy mashg'ulotlar va laboratoriya mashg'ulotlaridagi ishtiroki, dars jadvaliga muvofiq. Talabaning darsdagi ishtiroki majburiy bo'lib, faol ishtiroki rag'batlantiriladi.	Fan darslari jadvalidagi auditoriya vaqtiga muvofiq

Baholash turi	Maksimal ball	Bajarilishi lozim bo'lgan topshiriqlar	Topshiriqlarni topshirish muddati*
Amaliy mashg'ulotlardagi faoliyat. Shu jumladan, mustaqil o'quv topshiriqlari	10	Fan tabiatiga qarab og'zaki so'rov, test, suhbat, nazorat ishi, kollokvium, keys-stadi, kasus yoki fabl holatli topshiriqlar, loyiha, kurs ishi, seminarlarda, laboratoriyalarda va amaliy mashg'ulotlarda uy vazifasi. Talabalar mustaqil ishlarida muammo vaziyatlari bo'yicha muhokamalarda faol ishtirok etishlari shart.	Fan darslari jadvalidagi auditoriya vaqtiga muvofiq
Oraliq nazorat, shundan	30	Tasdiqlangan jadval asosida	
Oraliq nazorat, shundan	30	Jadval asosida test nazorati. (Test savollari 30 ta bo'lgan 30 savol bo'yicha jami 30 ball). Testning 60 (18) ta savollari talabalarning mustaqil o'qish orqali egallagan savollaridan iborat bo'ladi.	Dars hajmining 60-80% dan keyin
Yakuniy nazorat, shundan	50	Tasdiqlangan jadval asosida	Ta'lim bo'limi tomonidan tasdiqlangan muddatlarda
Mustaqil ta'lim	30	Tasdiqlangan jadval asosida davlat va amaliy ko'nikmalar bo'yicha bajarilgan topshiriqlarni topshirish	Dars hajmining 80% dan keyin

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Mualliflar	Boyqobilov Soatmurod Shuhratovich(+998995298392) Boyqulov To'rabek Temirovich (+998978093003)
E-mail	Turabekboyqulov04@gmail.com
Tashkilot	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti NTM tibbiyot fakulteti tabiiy fanlar kafedrasida
Taqrizchilar	Tibbiyot fanlari nomzodi, Xudoyqulov Boboqul Qorjovovich

Mazkur sillabus universitet Ilmiy Kengashining 2024 yil 30-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur sillabus Tabiiy fanlar kafedrasining 2024 yil 28-avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'lim boshligi:

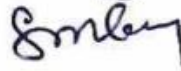
To'rayev Z.

Fakultet dekani:

Babamuratov B.E.

Kafedra mudiri:

Eshkaraev S.Ch.

Tuzuvchilar:

Eshkaraev S.Ch.
Babamuratov B.E.
Umirqulova F.A.

